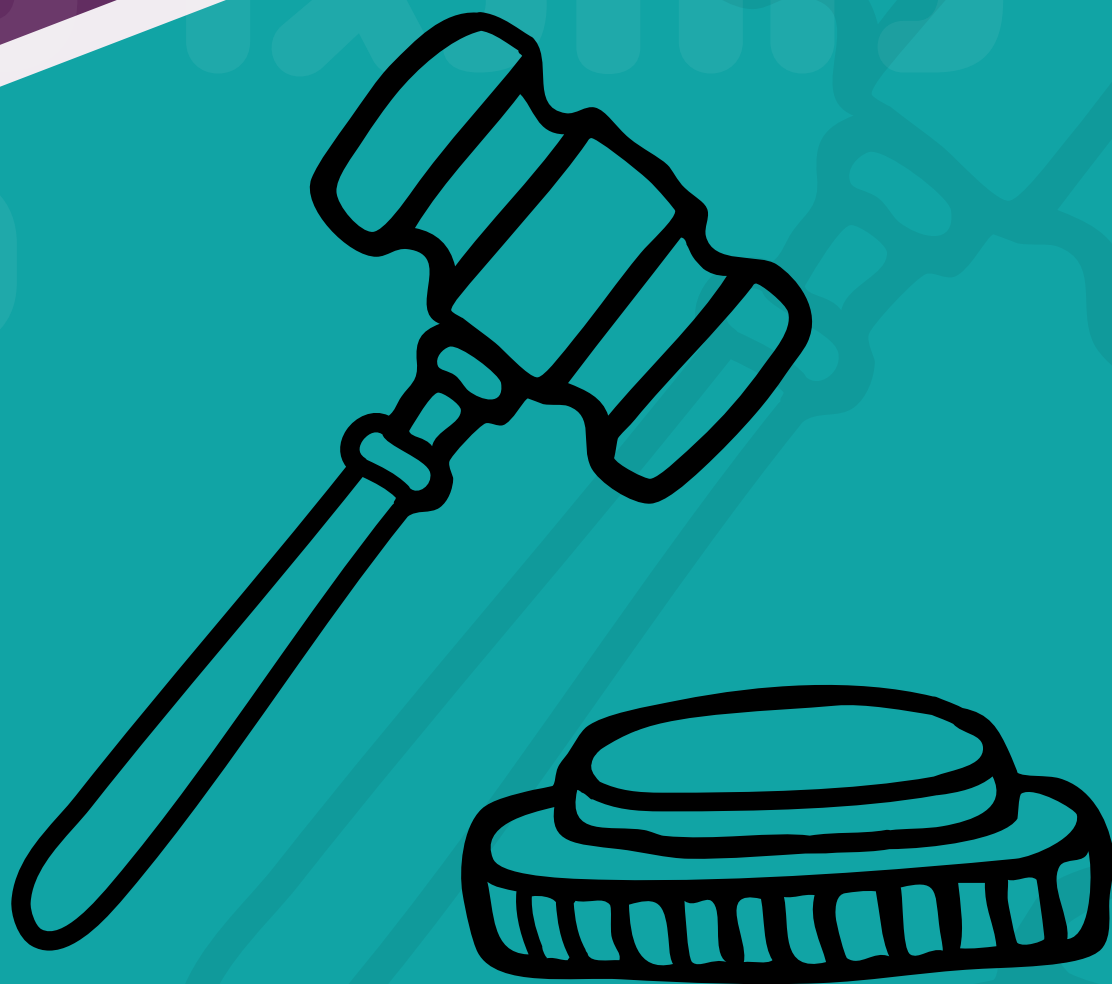

האם אני חייב להתגרש ?

מבוא

נעים מאד, שמחה חנה

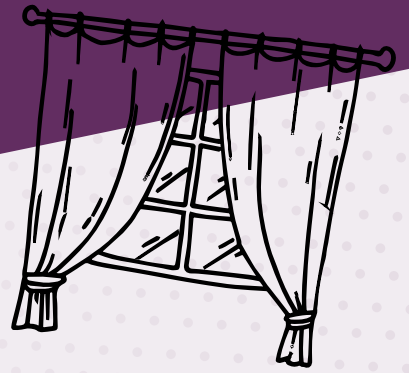
אולי גם אתם מכירים את חני.
אותה אישה, אמא ורעיה שהולכת בינכם לבושה בצניעות לפי כל כללי ההלכה.
אתם רואים אותה בסופר, בחיידר, בערבי הנשים. היא לא שונה מכם במראה, בחינוך
הילדים, בשמירת כשרות, הטהרה והשבת.
חברה טובה, אמא טובה.

ואולי... ואולי אתם לא מכירים אותה באמת.
חדי העין אולי שמו לב שלאחרונה האור בעיניה דעך קצת. שיש סוג של עננה על
פניה המחייכות בדרך כלל.
התחילו גם ליחשופים עליה, על משפחתה ועל בעלה.
בבית הכנסת הכסא של בעלה של חני נותר מיותר מדי בזמן האחרון, הבעלים
שואלים את הנשים האם הם שמעו משהו, מה קרה להם? והנשים, כדרכן, ממשיכות
הלאה לבחוש בקדירה.
בחיידר, המלמד מתחיל לשמוע שאלות מהילד של חני ובעלה, שצורמות לו באוזן.

נעים מאוד, שמחה חני.
ובמסע שלנו נכיר את העולם של חני - אישה חרדית שבעלה שינה כיוון ואידיאולוגיה
דתית.
דרך עיניה נפגוש יחד את הגילויים, הפחדים וההתמודדות שלה עם הפערים
הרוחניים וההשלכות הלא קלות שיש להם על חייה ועל חיי משפחתה.
ולא, זה לא רק זלזול קטן בכשרות או בהלכות בורר בשבת. זהו תהליך עמוק של
משבר רוחני שעובר על בעלה של חני.

בשורות הבאות נפגוש את העימות של חני בשאלה הגורלית:

"האם אני ח"ב? או שהיא ח"ב?"

כנראה שאין לי ברירה, המציאות חזקה ממני. זה כמו שנפרץ סכר, והמים גועשים פנימה בלי יכולת לעצור אותם. "הכי חשוב שתקומי, שתתעוררי כבר" אני ממלמלת לעצמי. אני מבינה, מעכלת, שיש רצוי ויש מצוי. ויש אותי ויש אותו ויש את מה שיש בין שנינו ואת מי שמעלינו. קומי. אני מזיזה הצידה את שברי החלומות השבורים והתקוות שהיו לי, בדקה אחת שפויה אני מבינה שהוא יוצא בשאלה. מה??? באמת אמרתי את הביטוי המפחיד הזה? כנראה שכן. וכל מה שהיה נכון עד היום הולך להשתנות. כל החיים שלנו, שלי, של הבית הילדים והמשפחה.

בדקה אחת לפניה
אני מבינה
שהוא
יוצא בשאלה

אתם חושבים שלא ניסיתי לעצור את התהליך? התפללתי 3 פעמים ביום לבית של תורה ויראת שמיים. נלחמתי בו כשהתחיל לזייף בקיום המצוות. בקשתי שיפסיק, שיעצור שיבין שמה שהוא מרגיש זה רק זמני ואם ישתדל - יוכל לחזור לתלם. וגם שפיותי תחזור אליי. ניסיתי במילים רכות, ניסיתי בצעקות, אפילו איימתי שנתגרש אם הוא ממשיך להתנהג כמו ילד קטן. "אין לך לב?" שאלתי בדמעות, "מסתכלים עלי בחשדנות כשאני יוצאת החוצה. יש לך ילדים! מדברים עליהם! חושבים שאני מדרדרת אותך ואת הבית, איך יסתכלו עלינו? מה גידוד? איזה בושא, איזה בושא אתה מביא על הבית...".

והוא? התיישב על הספה בכבודות, הרים אליי עיניים עייפות ואמר לי שאיבד את הטעם בתורה ובמצוות. "את והילדים זה כל העולם שלי, אבל תניחי מצוות בצד, אני לא מסוגל יותר לזה". אז אני מתעוררת. נפרדת מהאשליות ומהחלומות שלי לבית תורני, לבעל שיושב ולומד תורה. גם בעל שסתם עובד לפרנסתו וקובע עתים לתורה מדי יום, זה חלום רחוק מדי בשבילי עכשיו. אי אפשר לעצור את התהליך שלו, ויש תהומות של פערים רוחניים ביננו, ויש ריחוק. השפה שהיתה לנו כזוג השתנתה, ונראה שאין דרך ושפה לגשר בין העולם שלי, התורני, לשלו, החילוני. אלוקים, אתה שומע? אתה רואה אותי? אני הולכת להתגרש? להתבייש? רק אני במצב הזה, זוג מוזר שמסתיר אמת נוראית מהמשפחה, מהילדים, מהחברים?

אי שומע אותי? אי יכול להבין מה לעובר עלי?

בושה

פרק שני

רגל הבושה
הולך ומתעצם
בתוכי, גם בבית
וגם מחוצה לו

אם חשבתי שאני יודעת מה זה "בושה", אז רק חשבתי שאני מבינה.. רגש הבושה הולך והתעצם בתוכי, גם בבית וגם מחוצה לו. אולי כי קודם כל אני מתביישת בעצמי, לא מבינה איך קרה המצב הזה שבעלי ביצע פניית פרסה מהדרך. אולי אני לא בסדר? איפה טעיתי? זה מצחיק, אני הולכת בפנים סמוקות ואדומות רוב היום, והשכנות שאלו אותי מה האיפור ששמת. זה הבושה אני רוצה לענות להן, הבושה שמציפה אותי. ואני מוצאת שלבושה יש חברה טובה וקוראים לה "חרדה". ואני חרדה ממה שיהיה איתי, איתו, איתנו...

בבית הילדים שואלים שאלות שרק ילדים יודעים לשאול: "אמא, נכון שאבא לא לומד יותר תורה?", "אמא, למה אבא לא הולך לבית כנסת בשבת? הוא עושה עבירות?" ובחוץ, ברחוב ובקניות המבטים שלהם ושלהן עוקבים אחרי - שואלים בלי קול מה קרה בבית, ומתלחששים כאילו שאני לא רואה, ומסתכלים עליי. אף אחד לא יודע ומבין את המאמצים העילאיים שאני עושה כדי לתקן את המצב כדי למשוך אותו בחזרה. לריב איתו על הפרדה בין בשר לחלב. לבכות על שבת ללא תפילה, להסביר לילד שאבא לא יבוא איתו היום לבית הכנסת. עייפתי מריבים וממלחמות דת. כל העולם יושב על כתפיי, ואני יושבת עם שלושתן לפנות ערב - הבושה החרדה והבדידות - ומתוך כל אלה עולה בי אמונה וקירבה גדולה להקב"ה. אני אמנם לבד במערכה אבל אני לא מסכימה. לא מסכימה לוותר לא על החינוך ולא על ההלכה.

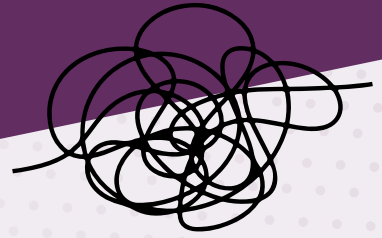
אף אחד לא
יודע ומבין את
המאמצים
העילאיים שאני
עושה כדי לתקן
את המצב

הפנים שלי בוערות, הן בטח אדומות ממש כמו עגבניה עכשיו. עם זאת הלב שלי שלם יותר, שקט יותר.

אני לא מוותרת על החינוך ולא על ההלכה

גירושין

פרק שלישי

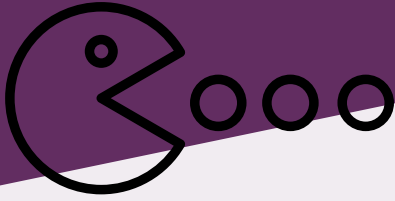

השבתות שלנו הפכו לסיוט,
הוא רק ישן וישן ואני
מרגישה ריקה וחלולה

יש סטנדרט ברור אצלינו, אי אפשר לטעות:
אם בעלך יורד מהדרך, והמאמצים להחזירו
לתלם לא עולים יפה, תפתחי תיק ברבנות
ויפה שעה אחת קודם. כך תוכלי לתקן את הטעות
הנוראית שקרתה, להרחיק את הילדים ואת עצמך
מההשפעה הרעה ולהמשיך בדרכה של תורה. ירידה
רוחנית שלו, לא תגרור אותך ואת הילדים למטה.
יודעים מה? בצדק!

השבתות שלנו הפכו לסיוט, הוא רק ישן וישן ואני מרגישה ריקה וחלולה ללא התפילות והאווירה
המשפחתית של השבת. מנסה לנהל סעודות שבת ולשיר זמירות שבת בעצמי, אבל זה לא זה. אני
בדיכאון, מחכה שהשבת תיגמר ותעבור כבר.
בלילות אני בקושי נרדמת, וכשאני כבר כן מצליחה להרדם, תוקפים אותי סיוטים על השידוכים העתידיים
שמצפים לילדים שלי: מי בכלל תרצה להתחתן עם מי שאביו/ה יצא בשאלה?! איזה שלל שידוכים
גרועים ממתנינים להם, לילדים שלי? מה שמעמיק בי את הרצון לשבור הכל ולהגיד לו "זהו עד כאן".
את ההורים אני לא רוצה להדאיג ובראש עוברים בי סיפורים של חברה קרובה שהוריה התגרשו ואיך כל
הבית התפרק, איך הסתכלו עליהם, איך הם הפכו לסוג ג'. זה גם מה שהולך להיות איתי?
אני לוקחת תהילים וקוראת. המילים המרגשות של דוד המלך מרגיעות אותי ונוסכות בי ביטחון.
אני בצומת דרכים, אני לבד, אף אחד לא מבין את המצב שלי, את ההתפרקות הזאת מבפנים.
אני מניחה את הספר בצד ומביטה למעלה לשמיים.
ובאותו רגע אני בטוחה שכן, זהו אני יודעת - אני הולכת להתגרש.
לספר הכל, להתוודות ולהסיר ממני את כל ההסתרות שאוכלות אותי מבפנים.
גירושין. פתאום המילה הזאת הופכת למתוקה בעיני.

צ'הו אן יופ'ער - אן האכט אהיגערש

כשיוצאים החוצא התבלינים
לנצרות אינו מכל עבר
מחפשים את ההבדלים בינו

ביקשתי, צעקתי התחננתי. לא עזר לי, הוא ממשיך בדרך שלו. הלבוש שלו השתנה, הוא כבר שם חולצות צבעוניות, והקטין את הכיפה. בשבתות הוא כבר לא הולך לבית-כנסת יותר, וגם בבית יש לנו סטטוס קוו חדש: לא מציקים לאבא על תפילות והבדלה. אבל עושים קידוש, ושנינו יודעים שהילדים זה מחוץ לדרך שלו. והמצב נראה רגוע יותר, כשאני

הוא פחות או יותר מסכימים על מה כן ומה לא, למרות המצב הנפיץ. כשאנחנו הולכים יחד בחוץ, אנחנו נראים זוג מוזר: הוא עם חולצה צבעונית, ואילו אני לבושה לחומרא, מקפידה על כל סנטימטר, פאה עד גובה הכתפיים, הכל מכוסה למהדרין. כשיוצאים החוצא המבטים שנזרקים אלינו מכל עבר מחדדים את ההבדלים ביני לבינו והמבטים צועקים לנו בלי מילים: מה זה הכלאיים האלו? מי שידך ביניכם? אנחנו מדברים על גירושין ופרידה לא מעט. בעצם כשאני חושבת על זה הדגש הוא על "מדברים". וכשאנחנו מדברים, אני יכולה לחשוב יותר בבהירות על המצב שלנו. ואני מודה שיש לצידי אבא טוב ובעל טוב. ויש ערכים שהם חשובים בעיני.

הרי לא התחתנו רק מאהבה, התחתנו עבור מטרה נעלה, ואת האהבה אנחנו בונים יחדיו: דרך חברות, שותפות ועבודה יומיומית על הזוגיות. וזה לא רק שנינו, יש גם את הילדים. איך גירושין ישפיעו עליהם? מה הם יראו? איזה ערכים הם יספגו, ואיך הם יגדלו? אני הולכת בין הטיפות, לשמור על המשפחה והזוגיות בלי לוותר על תורה ומצוות, לא קל לי אך יש שני דברים שמחזיקים אותי: - האמונה שלי שאני בוחרת בדרך שלי, תורה ואמונה והילדים הם בדרך שלי ושם אני לא מוותרת. - אני יודעת שבעלי לא עושה כדי להכעיס. הוא איש טוב בעלי, שותף טוב לחיים אבא טוב לילדים. למרות המבטים ששולחים אלינו אני איתנו. הילדים אוהבים אותנו. והוא עושה למעני ומכבד אותי. איך הוא אמר לי? אני לא באתי בשביל ללכת. והדרכים שלנו אולי לא כה שונות. ואני חושבת עם עצמי: אולי גירושין צ'אלה הפרק היחידה?

אל התחתנו מאהבה,
אנחנו בונים אותה בדרך
חברות, שותפות ועבודה
יומיומית על הזוגיות

בחירה מחזק

פרק חמישי

אם אין תורה בבית, אז מה נשאר חוץ מפרידה?

בחיים הכל עניין של בחירות. בכל רגע ובכל מצב, גם אם הוא נראה אבוד ובלתי אפשרי. במסע שלי עד נקודת הזמן הזו, אחרי שעברתי טלטלות וזעזועים קשים הגעתי לצומת דרכים: בית תורני או פירוק הנישואין.

לצומת הדרכים הזאת הובילו אותי אותם ימים ולילות של בכי ותחנונים אליו ולהקב"ה שמצב יחזור להיות כמו שהיה. וההבנה הצלולה והמזקקת שאת התהליך שלו לא ניתן לעצור. ההתפרקות של החלומות שלי כרעיה ואם לגדל ילדים ולגדול יחד בבית תורני ועליה רוחנית. כל אותם חברים ושליחים שניסו לדבר על ליבו שהיו בטוחים גם הם שזה מעידה זמנית ולא רצונית. הבושה הגדולה שישבה עלי כמו ענן גדול כבד ואפור שלא עוזב. זה כבר היה קל וברור, כי אם אין תורה בבית, אז מה נשאר חוץ מפרידה? אצלי פנימה גירושין התנגשו עם עולם הערכים הפנימיים שלי על מה זה בית, זוגיות מה זה משפחה ומה זה אומר להיות הורים לילדים. לכל החלטה שלי, ידעתי, יש מחירים ויש השלכות.

הסתכלתי עליו והוא עלי. אני "החרדית", והוא "היוצא בשאלה". והחלטתי לבחור בו מחדש. לבחור בילדים שלנו ובבית שלנו מחדש. לא בדרכו החדשה, אלא בו כבעל, כאבא כשותף לדרך. והוא בי. בחרנו בבית שמתנהלים בו מתוך הידברות והסכמות, ועושים כל מאמץ לשמור על נפש בריאה של הילדים. וחינוך לתורה ולמצוות מאהבה ומבחירה.

זה נראה לפעמים פרדוקס: אני עם השמלה הרבה מתחת לברך והוא עם הכיפה הקטנה על הראש, אני שנזהרת על קלה כבחמורה בשבת, מלמדת את הילדים הלכות שונות, וגם כותבת פתקים למלמד איך הילד חזר יפה על המשניות, והוא ישן וישן במשך כל השבת, ולא פתח סידור תפילה או ספר תורני כבר כמה חודשים. זה רחוק מלהיות הפי הנד.

החלטתי לבחור בו מחזק.
אך בפרט החזקה,
אך בו כבעל.

אף לא אחד מאיתנו ליקק דבש או קיבל את כל מה שרצה. אבל למדנו מחדש לחיות יחד בזוגיות עם גבולות ברורים, ומצאנו דרכים לעבור את השבתות והחגים יחד בצורה נעימה ומכבדת.

הדרך עוד ארוכה, ויש קשיים. מבפנים, מהקרביים - שבחרתי את הטוב ביותר בתנאים הקיימים.

שאם, חני

האם סיפורה של חני נגד בק?

אולי יכולת למצוא את עצמך בסיפור?

שלום, שמי הרב עמי ברעם,
במהלך 20 השנים האחרונות הצלתי מאות ואלפי משפחות
מקרע והתפרקות בגלל פערים רוחניים.

זכיתי לקבל את חני (שם בדוי) ובעלה לייעוץ בשעת המשבר הגדול שלהם.
המלצתי לחני להצטרף יחד עם בעלה לסדנה בה הם פוגשים זוגות כמוהם ומבינים שהם לא לבד
בסיטואציה ושיש עוד זוגות כמוהם.

במהלך הסדנה חני למדה לבחון את האפשרויות שמעמידה המציאות החדשה לפתח ביתה. גירושין
ופרידה היתה רק אפשרות אחת.
חני בחרה לבחור מחדש בעצמה, בבעלה, ובמשפחה מאוחדת עם הילדים, מבלי לוותר על עצמה כאישה,
כאמא וכרעיה.

היא למדה להציב גבולות ברורים ביחד עם בעלה על ההתנהלות השוטפת בבית, על הגבולות התורניים
ששניהם מקפידים עליהם כמו חינוך הילדים לתורה ומצוות, והגיעה להסכמות: איפה ניתן להקל ואיפה
לא אפשרי.

חני ובעלה חששו שניהם מההשפעות הלא טובות שיהיו לילדיהם במידה ויתגרשו. את החשש הזה הפכנו
יחד לבסיס של הבנה והתקרבות בין בני הזוג.

במהלך התהליך של חני ובעלה, היו שותפים לנו רבנים, פסיכולוגית ועובדת סוציאלית כך שכל השאלות
וכל הספקות מכל הזוויות יכלו לקבל תשובה וכיוונים נכונים.

כיום חני, בעלה וילדהם ממשיכים בחיי הזוגיות והמשפחה שלהם, במתכונת המוסכמת עליהם.

כמו חני ישנן נשים נוספות בחברה החרדית שעולמן מתהפך עליהן כשהבעל משנה כיוון,
ולא מעט נשים שואלות את אותן שאלות:

מה יהיה עם הבית? הילדים? המשפחה? מה יגידו עלי ועלינו?
והאם אני חייבת להתגרש?

החדשות הטובות הן שאפשר לעזור, ואין סיבה להשאר לבד במצב הזה.
כמו שעזרתי לחני, אפשר לעזור גם לנשים ומשפחות אחרות שנתקלות באותו משבר של שינוי אורח
החיים בבית, בניגוד לרצונן ולציפיותיהן.
אז הנה כמה מילים עלי ועל העמותה ואיך ניתן להגיע אלינו במקרה הצורך.

אתר האינטרנט הקמנו, אני ואשתי אביטל, לפני כ-20 שנה מתוך ניסיון החיים שלנו כזוג עם פערים בהשקפה הדתית. הבדידות והלחץ שחשנו בזוגיות שלנו, כל אחד בפני עצמו/ה וכן כזוג, הובילו אותנו לבדיקת דרכים נוספות מלבד גירושין שעמדו על הפרק. התברר לנו שאנחנו לא לבד ושיש עוד זוגות כמונו, ועוד התברר לנו שאת המצוקות והרגשות הקשים שאנו חווים - חווים גם זוגות נוספים.

וכך הצלחנו לחזק את הקשר האישי הזוגי שלנו, והתחלנו לעזור גם לזוגות נוספים. ככל שעבר הזמן, הייעוץ והליווי של הזוגות הפך לשליחות שלנו. למדנו כל הזמן ופיתחנו דרכים ושיטות ועזרנו עד היום לאלפי זוגות להמנע מקרע והתפרקות, וכל זאת מבלי לפגוע באורח החיים והשקפת העולם של מי מהצדדים.

צוות המענים אלינו יודעים שאין כל כוונה להחזיר אי מי בתשובה, או חלילה לתמוך ביציאה בשאלה. מטרת הייעוץ והמפגשים היא להתבונן במציאות החדשה שנוצרה, להבין מה האפשרויות הקיימות להמשך הזוגיות - ואז לקבל החלטות מושכלות באשר להמשך הדרך המשותפת.

הפעילות שלנו מתקיימת בבקתה שקטה במושב הדתי גימזו שבאזור מודיעין, קרוב לאיזור המרכז אבל רחוק משאון העיר, המיקום הייחודי הזה מעניק פסק זמן וחמצן לנשמה ממירוץ החיים, פסק זמן שמאפשר להסתכל על החיים מהצד, ולראות אותם באור אחר.

האם גירושין הם האופציה היחידה במצב שבו בעלך מתחיל בתהליך של יציאה בשאלה? לפעמים כן, עם זאת רב הפעמים גירושין זו רק אפשרות אחת לבחור בה. אז אם גם את נמצאת במצב הזה, שבעלך התחיל לשנות קצת מהדרך הרוחנית שלו, ואם את שואלת את עצמך: האם אני חייבת להתגרש? האם זו האופציה היחידה עבורי? ואולי יש דרך אחרת? מוזמנת ליורט המופלא שלנו, וביחד נבין את המצב ונבחן את האפשרויות שלך.

הרב עמי ברעם.

058-6775158

zoogit@hitkashroot.com

077-2172770